

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 584/2025-34

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára (sudca spravodajca) a sudcov Petra Straku a Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného JUDr. Jánom Legerským, advokátom, Námestie sv. Anny 15/25, Trenčín, proti postupu Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 34Tk/1/2018 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 34Tk/1/2018 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadostučinenie **2 500 eur**, ktoré **je** Okresný súd Trnava **povinný** zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
3. Okresný súd Trnava **je povinný** nahradiť trovy právneho zastúpenia **1 423,75 eur** a zaplatiť ich na účet právneho zástupcu sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 8. júla 2025 domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 34Tk/1/2018. Navrhuje, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať v jeho veci bez zbytočných prietahov a priznal mu primerané finančné zadosťučinenie 10 000 eur a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že proti sťažovateľovi bola 8. februára 2018 na okresnom súde podaná obžaloba pre obzvlášť závažný zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. b), c) a d) a ods. 2 písm. c) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. i) a j) Trestného zákona, o ktorej dosiaľ nie je právoplatne rozhodnuté. Napadnuté súdne konanie tak trvá už viac ako 7 rokov.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Opisujúc chronologický priebeh napadnutého konania, sťažovateľ uvádza, že okresný súd v jeho trestnej veci vykonal dokazovanie na niekoľkých hlavných pojednávaniach a prvýkrát rozhodol rozsudkom sp. zn. 34Tk/1/2018 z 30. júna 2019. Predmetný rozsudok na podklade podaných odvolaní Krajský súd v Trnave (ďalej len „krajský súd“) ako odvolací súd uznesením sp. zn. 5To/105/2019 z 9. januára 2020 zrušil v celom rozsahu a vec vrátil prvostupňovému súdu, aby ju znovu prejednal a rozhodol. Následne okresný súd vo veci sťažovateľa (a spoluobvinených) rozhodol v poradí druhým rozsudkom sp. zn. 34Tk/1/2018 z 1. júla 2020, ktorý bol opätovne na základe podaných odvolaní uznesením krajského súdu sp. zn. 5To/83/2020 z 30. septembra 2021 v celom rozsahu zrušený a vec bola vrátená okresnému súdu na nové konanie a rozhodnutie. V poradí tretí rozsudok prijal 6. mája 2025, kde lehota na jeho vyhotovenie bola predĺžená k 30. júlu 2025. Sťažovateľ tento posledný rozsudok napadol odvolaním.

4. Podľa názoru sťažovateľa nevykazuje prejednávaná vec také znaky skutkovej alebo právnej zložitosti, ktorá by neumožňovala súdu vec ukončiť ani po uplynutí viac ako 7 rokov od podania obžaloby. V napadnutom konaní je síce prítomná určitá faktická zložitosť (počet svedkov, zahraničný prvok), avšak ani táto skutočnosť nemôže ospravedlniť doterajšiu dĺžku trestného konania. Sťažovateľ tvrdí, že svojím správaním neprispel k vzniku zbytočných prietahov, zúčastňoval sa hlavných pojednávaní, reagoval na výzvy súdu a rešpektoval určené lehoty. Podľa jeho názoru je dĺžka napadnutého konania ústavnoprávne neakceptovateľná. Požiadavku na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia odôvodňuje neustálym pocitom právnej neistoty a dosahom vedeného trestného stíhania na jeho osobný a pracovný život.

III.

Vyjadrenie okresného súdu

5. Ústavný súd uznesením č. k. II. ÚS 584/2025-18 zo 16. októbra 2025 prijal ústavnú sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie v celom rozsahu. V súvislosti s vecným prerokovaním ústavnej

sťažnosti 29. októbra 2025 vyzval predsedu okresného súdu na vyjadrenie sa k vecnej stránke ústavnej sťažnosti a k ďalším súvisiacim špecifikovaným okolnostiam.

6. Na výzvu ústavného súdu predseda okresného súdu reagoval podaním sp. zn. 1SprV/ 940/2025 zo 17. novembra 2025, v ktorého v úvode prezentoval podrobný prehľad procesných úkonov vykonaných v trestnej veci sťažovateľa. Predseda súdu v doterajšom postupe konajúceho súdu nezistil subjektívne ani objektívne prietahy, keď podľa jeho názoru konal okresný súd v rámci svojich možností. Poukázal pritom na faktory svedčiace podľa neho o náročnosti prejednávanej veci, za ktoré považoval jednak zrušenie dvoch predchádzajúcich rozsudkov okresného súdu a s tým súvisiacu potrebu rešpektovania záväzných pokynov odvolacieho súdu, počet vypočítaných svedkov a tiež prítomnosť cezhraničného prvku. Za objektívny faktor, ktorý spôsobil predĺženie doby konania, označil zmeny v osobe zákonného sudcu súvisiace s odchodom jednotlivých konajúcich sudcov na sudy vyššieho stupňa. Sťažnosť sťažovateľa vyhodnotil ako účelovú, podanú s cieľom získať finančné odškodnenie, čo podľa neho podporuje fakt, že ju sťažovateľ uplatnil dva mesiace po tom, čo bol v posudzovanom konaní okresným súdom prijatý rozsudok. Navrhol preto ústavnej sťažnosti nevyhovieť a prezentoval aj svoj nesúhlas s výškou sťažovateľom požadovaného finančného zadosťučinenia, a túto požiadavku podľa presvedčenia predsedu okresného súdu sťažovateľ navyše ani dostatočne nezdôvodnil.

7. Možnosť reagovať na argumentáciu okresného súdu sťažovateľ využil vo svojom vyjadrení doručenom ústavnému súdu 1. decembra 2025. V ňom zotrval na dôvodoch podanej ústavnej sťažnosti a odpovedal na jednotlivé argumenty okresného súdu. Bol toho názoru, že okolnosť zmeny zákonného sudcu nemožno ani v zmysle ustálenej judikatúry ústavného súdu považovať za takú, ktorá by ospravedlňovala porušenie práva účastníka konania na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov. Konkretizoval obdobie nečinnosti okresného súdu, v ktorom okresný súd po tom, keď mu bol nadriadeným súdom po zrušení prvostupňového rozsudku vrátený spisový materiál na ďalšie konanie (13. decembra 2021), vykonal v nasledujúcom období dvoch rokov iba dva jednoduché úkony (zaslanie výzvy týkajúcej sa súhlasu či nesúhlasu so zmenou v zložení senátu a zaslanie upovedomenie o hlavnom pojednávaní). Neefektívnosť postupu konajúceho súdu sťažovateľ videl v nerešpektovaní právneho názoru odvolacieho súdu, keď došlo k zrušeniu v poradí druhého rozsudku okresného súdu z tých istých dôvodov, pre ktoré odvolací súd zrušil prvý rozsudok. Nesúhlasil ani s tvrdením predsedu okresného súdu o účelovosti podanej ústavnej sťažnosti, pričom v tejto súvislosti argumentoval, že v poradí tretí rozsudok okresného súdu nie je stále právoplatný, keďže proti nemu sťažovateľ uplatnil odvolanie, o ktorom nebolo dosiaľ rozhodnuté. K tvrdeniu o nezdôvodnení požadovaného finančného zadosťučinenia odkázal na obsah ústavnej sťažnosti, v ktorej argumentoval neprimeranou doterajšou dĺžkou súdneho konania (sedem rokov) v trvajúcej právnej neistote a dopade vedeného trestného stíhania na jeho osobný a spoločenský život.

8. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) vec prejednal a rozhodol bez nariadenia ústneho pojednávania, keďže na základe obsahu podaní a súvisiaceho spisového materiálu dospel k záveru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

IV. Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

9. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prieťahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v zmysle ustálenej judikatúry (IV. ÚS 74/02, III. ÚS 247/03, IV. ÚS 272/04), ústavný súd zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07). V tejto súvislosti zdôrazňuje, že primeraná lehota na konanie v trestných veciach sa musí posudzovať prísnejšie, a to práve v dôsledku mimoriadne citelného zásahu do sféry osobných práv a slobôd, ktorý je s priebehom trestného procesu spojený (II. ÚS 32/03, III. ÚS 655/2014, I. ÚS 153/2021).

10. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitosť veci, ústavný súd odkazuje na svoje stanovisko prezentované v náleze sp. zn. II. ÚS 359/2025 z 26. augusta 2025, v ktorom posudzoval ústavnú sťažnosť spoluobžalovaných sťažovateľa obsahujúcu rovnako námietku porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov. V tomto náleze konštatoval, že predmetnú trestnú vec nemožno hodnotiť ako právne príliš zložitú a faktická zložitosť vyplýva z početnosti obžalovaných, počtu svedkov, ktorých prítomnosť bola nutná na vykonanom hlavnom pojednávaní, ako aj z potreby znaleckého dokazovania.

11. K správaniu sťažovateľa v konaní predseda súdu nenamietal okolnosti, ktoré by mohli signalizovať spomalenie konania, pričítateľné na vrub sťažovateľovi, a nezistil ich ani ústavný súd po tom, čo sa podrobne oboznámil s prehľadom realizovaných procesných úkonov.

12. Vo vzťahu k postupu samotného okresného súdu ústavný súd odkazuje na citovaný nález sp. zn. II. ÚS 359/2025 z 26. augusta 2025, v ktorom konštatoval, že sa okresný súd vo veci snažil konať plynule a uskutočnil veľké množstvo termínov hlavného pojednávania, na ktorých vykonal dokazovanie výsluchom svedkov, znalcov, prečítaním znaleckých posudkov, odborných vyjadrení a prepisov záznamov telekomunikačnej prevádzky. V priebehu konania bolo potrebné opakovane rozhodovať o väzobnom stíhaní obžalovaných, resp. o ich sťažnostiach sťažnostným súdom, čo viedlo k objektívnemu predĺženiu napadnutého konania z dôvodu rozhodovania o opravných prostriedkoch.

13. V citovanom náleze však bola okresnému súdu vytknutá značná nesústreďenosť, ktorá sa premietla do dvoch zrušujúcich rozhodnutí krajského súdu na podklade podaných odvolaní, pričom na tomto mieste ústavný súd zdôraznil, že podľa jeho ustálenej judikatúry môžu byť zbytočné prieťahy v konaní zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho nesústreďenou a neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty. V súvislosti s posudzovaním efektívnosti činnosti všeobecného súdu teda ústavný súd nepovažuje za podstatné množstvo úkonov, ktoré všeobecný súd vykonal, ale predovšetkým skutočnosť, či ich vykonanie bolo efektívne, rešpektovalo zásadu procesnej ekonómie a vytváralo podmienky na odstránenie stavu právnej neistoty sťažovateľov. Vychádzajúc z požiadavky efektívnosti, za bezprieťahové konanie tak nemožno považovať postup všeobecného

súdu, ktorý síce koná v predmetnej veci v zásade plynulo, avšak takmer celý priebeh napadnutého konania je poznačený neefektívnosťou a nesústreďenosťou jeho postupu, čo má zásadný vplyv na doterajšiu dĺžku napadnutého konania. O neucelenosti postupu konajúceho súdu v tej-ktorej veci pritom obvykle svedčí aj skutočnosť, že vo veci vydané rozsudky sú odvolacím súdom rušené ako predčasné a opierajúce sa o neúplné a nejasné skutkové zistenia a sú následne vrátené prvostupňovému súdu na ďalšie prerokovanie a rozhodnutie (IV. ÚS 72/2010). V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd konštatuje, že nemožno ospravedlniť prieťahy, ktoré vznikli opakovaným zrušením rozhodnutí súdu nižšej inštancie odvolacím súdom, najmä, keď sú mu vyčítané chyby, ktorých sa tento súd dopustil (pozri napr. rozsudok ESLP vo veci Spas Todorov proti Bulharsku z 5. 11. 2009, č. 38299/05, body 41 – 44).

14. Prvý rozsudok okresného súdu sp. zn. 34Tk/1/2018 z 13. júna 2019 bol zrušený uznesením krajského súdu sp. zn. 5To/105/2019 z 9. januára 2020 a druhý rozsudok sp. zn. 34Tk/1/2018 z 1. júla 2020 bol zrušený rozhodnutím odvolacieho súdu sp. zn. 5To/83/2020 z 30. septembra 2021. Postup okresného súdu bol neefektívny aj vo fáze predloženia súdneho spisu krajskému súdu na rozhodnutie o možnej zaujatosti jedného z prísediacich po odročení hlavného pojednávania 10. novembra 2023. Okresný súd predložil súdny spis krajskému súdu 5. decembra 2023, ktorý mu ho ako predčasne predložený vrátil 11. decembra 2023. Po doplnení námietky zaujatosti bol súdny spis opätovne predložený nadriadenému súdu 9. januára 2024, ktorý o námietke zaujatosti rozhodol 18. januára 2024 a súdny spis vrátil okresnému súdu 5. februára 2024.

15. Pokiaľ ide o obranu okresného súdu, že na celkovú dĺžku konania malo vplyv aj to, že vo veci došlo opakovane k zmene zákonného sudcu, ústavný súd konštatuje, že viacnásobná zmena osoby zákonného sudcu v súdnom konaní nemôže byť pripočítaná na ťarchu účastníka konania a nemá povahu okolností, ktoré by vylučovali zodpovednosť súdu, ktorý je vecne a miestne príslušný na rozhodnutie vo veci (m. m. I. ÚS 527/2015). Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu otázky množstva vecí, personálne a organizačné problémy súdu nie sú v zásade ústavne významné pre posúdenie, či došlo k zbytočným prieťahom v konaní. Ústavný súd neposudzuje, či k zbytočným prieťahom v konaní došlo v dôsledku nedostatočného personálneho obsadenia súdu a následného veľkého počtu vecí pripadajúcich na sudcu alebo v dôsledku subjektívnych príčin na strane sudcu a vedenia súdu. Ústava v čl. 48 ods. 2 totiž zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, a tým vykonanie spravodlivosti v primeranej lehote.

16. Ústavný súd po vyhodnotení všetkých troch kritérií, berúc do úvahy celý doterajší priebeh napadnutého konania, konštatuje, že neefektívnou činnosťou okresného súdu došlo v napadnutom konaní k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

V.

Prikázanie vo veci konať a priznanie primeraného finančného zadost'učinenia

17. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie základných práv podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Podľa § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže

prikázať, aby ten, kto porušil základné práva a slobody sťažovateľa svojou nečinnosťou, vo veci konal. V čase rozhodovania ústavného súdu bola vec sťažovateľa pred okresným súdom meritórne ukončená, keď okresný súd vydal 6. mája 2025 vo veci sťažovateľa v poradí tretí rozsudok, ktorý strany konania napadli odvolaniami, o ktorých nadriadený súd dosiaľ nerozhodol. Z tohto dôvodu ústavný súd neformuloval osobitný príkaz pre okresný súd konať vo veci sťažovateľa bez zbytočných prieťahov. Na tomto mieste poznamenáva, že v potenciálnom prípade vrátenia veci sťažovateľa na ďalšie konanie okresnému súdu povinnosť konať vo veci sťažovateľa bez zbytočným prieťahov vyplýva pre okresný súd priamo z ústavného príkazu zakotveného v čl. 48 ods. 2 ústavy garantujúceho pre každého účastníka konania právo na vykonanie spravodlivosti v primeranej lehote.

18. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie. Podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže priznať sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, ak o to požiadal. Podľa § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, v ústavnej sťažnosti uvedie rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 135 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd prizná sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, orgán verejnej moci, ktorý porušil základné práva alebo slobody, je povinný sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie zaplatiť do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu. Ak ten, komu bolo uložené zaplatiť sťažovateľovi finančné zadosťučinenie, v tejto lehote priznané finančné zadosťučinenie sťažovateľovi nezaplatí, v zmysle odseku 2 citovaného ustanovenia sa zvyšuje finančné zadosťučinenie priznané ústavným súdom o 5 % za každý aj začatý rok omeškania až do jeho zaplatenia.

19. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti požadoval priznanie finančného zadosťučinenia 10 000 eur a túto požiadavku odôvodnil extrémnou dĺžkou vedeného trestného konania zasahujúceho do jeho osobného života.

20. Pri rozhodovaní o otázke priznania primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných EŠLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu. V okolnostiach veci sťažovateľa považoval za primerané priznať mu finančné zadosťučinenie 2 500 eur a táto výška zohľadňuje jednak doterajšiu neprimeranú dobu konania, ale aj tú skutočnosť, že ide o konanie v trestnej veci, kde trestné stíhanie vedené proti dotknutej osobe má takmer vždy citelný presah aj do osobnej sféry trestne stíhanej osoby (bod 2 výroku nálezu).

VI.

Trovy konania

21. Sťažovateľ prostredníctvom svojho právneho zástupcu žiadal priznať aj náhradu trov konania pred ústavným súdom. Ústavný súd v zmysle § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde rozhodol o náhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho právnym zastupovaním v konaní pred ústavným súdom, a priznal mu náhradu 1 423,75 eur. Priznaná náhrada trov pozostáva z odmeny za tri úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti a vyjadrenie k stanovisku okresného súdu) podľa § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky

Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) pri tarifnej odmene za jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2025 v sume 371 eur (§ 11 ods. 3 vyhlášky) a režijnom paušále ku každému z nich po 14,84 eur (§ 16 ods. 3 vyhlášky), zohľadňujúc aj skutočnosť, že je právny zástupca sťažovateľa platcom DPH (bod 3 výroku nálezu).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. januára 2026

Peter Molnár
predseda senátu